

Opstellen GRP Noardeast-Fryslân en Dantumadiel

Harmoniseren en vooruitkijken

Antea Group

Understanding today.
Improving tomorrow.

GRP Noardeast-Fryslân en Dantumadiel

startnotitie

projectnummer 460518.100

definitief revisie v1
12 februari 2020

Auteurs

A. Boek
F. Miedema
G. Huisman

Opdrachtgever

Gemeente Noardeast-Fryslân
Koningstraat 13
9101 LP Dokkum

datum vrijgave

beschrijving revisie
definitief

goedkeuring
G. Huisman

vrijgave
A.P. Hornstra

Inhoudsopgave

Blz.

1	Inhoudelijk kader	1
1.1	Achtergrond en aanleiding	1
1.2	Procesaanpak per fase	1
1.2.1	A. Start	1
1.2.2	B. Waar staan wij en wat moeten wij? Evalueren, nulmeting en financiële verkenning	3
1.2.3	C. Wat willen wij? Beleidskeuzes	4
1.2.4	D. Wat betekent dit? Opstellen van het ontwerp GRP	5
1.3	E. Wat spreken wij af? Advies en besluitvorming	6
2	Procedureel kader	7
2.1	Betrokken stakeholders en rolverdeling	7
2.2	Contactmomenten met de besturen	7
2.3	Planning en overzicht werkstappen	7
3	Financieel kader	9

1 Inhoudelijk kader

1.1 Achtergrond en aanleiding

De planperiode van de GRP's in de gemeenten Dantumadiel en Noardeast-Fryslân is verlopen. Het opstellen en publiceren van een GRP is op dit moment nog een wettelijke verplichting vanuit de Wet Milieubeheer. Met het inwerkingtreden van de Omgevingswet (op 1 januari 2021) vervalt deze planverplichting. Om aan de (nu nog) wettelijke planverplichting te (blijven) voldoen zijn dus nieuwe GRP's noodzakelijk. Met deze nieuwe GRP's sorteren we al grotendeels voor op de nieuwe plankaders vanuit de Omgevingswet.

Op grond van de Wet milieubeheer stelt de gemeenteraad een gemeentelijk rioleringsplan vast. Wij (de ambtelijke projectgroep) vinden het belangrijk om u (De Raad) gedurende het proces te informeren, te opiniëren en uiteindelijk een onderbouwde keuze voor te leggen.

In de volgende paragrafen van deze startnotitie wordt het proces en de werkstappen in beeld gebracht om tot een gedragen GRP te komen.

Doel

Dat is tevens het doel: een gedragen plan met heldere strategieën en dito bekostiging ten aanzien van de wettelijke zorgplichten rondom water en riolering.

1.2 Procesaanpak per fase

In dit hoofdstuk leiden wij u door onze aanpak voor het opstellen van een **GRP met een planperiode 2021 - 2025**. Wij beschrijven bij elke hoofdstap het hoe, waarom, wat en wanneer aan de hand van onze visie, uw vereisten en onze aanpak. De nummering van de werkstappen komen terug op de planning en de routekaart.

Wij onderscheiden de volgende hoofdstappen:

- Start;
- Evalueren, nulmeting en financiële verkenning;
- Beleidskeuzes, duurzaamheid, klimaat en omgevingswet;
- Impact en effect op waterzorg (ambitiescenario's);
- Bestuurlijke besluitvorming GRP en kostendekkingsplan.

1.2.1 A. Start

Het resultaat

- Wij maken duidelijke afspraken over het project, over de verschillen in eisen van beide besturen en over de communicatie binnen het project, zowel intern als extern;
- Bouwstenen van het GRP in beeld en getoetst (planning & begroting en areaalmerken uit Kikker en de Friese Klimaatatlas);
- Alle belangen, uitgangspunten, visies op klimaatverandering, - adaptatie, robuustheid en omgevingsvisie/wet zijn helder in beeld en vastgelegd;
- Wij informeren direct de besturen, waterschap en provincie met een startnotitie.

Op te leveren documenten

- Startnotitie
- Definitieve planning

Projectgroep GRP

Voor de begeleiding van het opstellen van de GRP's is een ambtelijke projectgroep samengesteld. De provincie en Wetterskip Fryslân zijn als agendalid vertegenwoordigd in deze projectgroep.

Met de ambtelijke projectgroep hebben wij op 29 januari jl. het startoverleg gevoerd.

Voorafgaand aan het startoverleg zijn de eerste benodigde basisgegevens voor de GRP's geleverd. Daarop is/wordt een ingangscontrole uitgevoerd. Op deze wijze hebben we voor aanvang van het proces een goed beeld bij kwaliteit en detailniveau van de bouwstenen. Eventuele herstel/verdiepings-slagen kunnen dan nog tijdig in gang worden gezet.

Gezamenlijk is het plan van aanpak, de planning en de routekaart doorgenomen en is afgestemd welke stappen op welk moment gezet moeten zijn, inclusief actiehouders. In dit overleg zijn over en weer de verwachtingen uitgesproken en vastgelegd. Daarbij is besproken wanneer en wie van de verschillende betrokken afdelingen aansluiten in het project en op welke momenten wij het bestuur betrekken en waarom. Tevens is de definitieve planning vastgelegd.

Het doel van het startoverleg is om elkaar te versterken en de krachten te bundelen, betrokkenheid te vergroten, maar ook om processen, verantwoordelijkheden, belangen, eventuele spanningsvelden te benoemen en daarop te sturen.

De uitkomsten van dit startoverleg rapporteren wij in voorliggende **startnotitie**, die wij via de griffier ter kennisgeving voorleggen aan de besturen. Voor de besturen is dit een toetsmoment voor de invulling van het GRP vanuit de eisen en uitgangspunten van beide gemeenten en kunnen wij hier tijdig op anticiperen.

Ook leggen we de startnotitie te kennisgeving voor aan de agendaleden provincie en Wetterskip Fryslân. Zodat zij ook weten hoe we het aanpakken en wat er van hun wordt verwacht.

Klimaatcheck en Omgevingswet

In deze stap onderzoeken wij, op basis van de beschikbare stukken en de resultaten van de stresstest en de klimaateffectatlas, welke koers er is bepaald, met welke argumenten, en wat dat betekent voor de invulling van de klimaatdoelstellingen binnen de op te stellen GRP's. Ook de uitgangspunten van het Fries Bestuursakkoord Waterketen (FBWK) nemen wij mee. Binnen de aankomende Omgevingswet is het betrekken van stakeholders een belangrijk punt. En de omgevingsvisie bepaalt als samenhangend en strategisch plan de overheidszorg voor de fysieke leefomgeving. Dat krijgt ook in het GRP een duidelijke plek. De output van deze check dient als basis voor de bewonersavond.

Werkstappen

- A.1 Leveren data en beleidsdocumenten;
- A.2 Eenmalige ingangscontrole data/ beleidsdocumenten;
- A.3 Startoverleg projectgroep;
- A.4 Opstellen definitieve projectplanning;
- A.5 Terugkoppeling aan besturen (via startnotitie)

1.2.2 B. Waar staan wij en wat moeten wij? Evalueren, nulmeting en financiële verkenning

Het resultaat

- De huidige situatie is transparant in beeld. Het uitgangspunt is helder;
- We hebben samen met Financiën een eerste gevoel bij de koers van de lasten en rioolheffing;
- Er is een goede basis om beleidskeuzes te formuleren.

Op te stellen documenten

- Notitie nulmeting incl. financiële verkenning.

De ambtelijke projectgroep kijkt met een brede blik naar de behaalde uitvoeringsresultaten. De huidige GRP's en beleidsstukken en de acties die daaruit zijn voortgevloeid, zijn hierbij een belangrijk uitgangspunt.

De projectgroep *evalueert* de huidige invulling van de zorgplichten, inclusief de financiële en de personele component. Zo ontstaat een realistisch gevoel bij de huidige situatie: *"Waar staan wij? Waar praten wij over? Hoe tevreden is iedereen? Welke besparingen hebben wij inmiddels gerealiseerd?"*. In deze fase wordt een analyse van het huidig intern en extern beleid uitgevoerd.

Om te bepalen waar wij nu staan, voeren wij een *nulmeting* uit. Belangrijke bouwstenen voor de nulmeting zijn naast de data en plannings uit het beheersysteem Kikker, de voortgang in het behalen van de doelstellingen uit het FBWK, de actuele basisrioleringsplannen (gegevens omtrent functioneren) en de Friese Klimaatatlas.

Als aanvulling op de nulmeting wordt een eerste **financiële verkenning** uitgevoerd samen met financiën. Daarmee maken wij op hoofdlijnen inzichtelijk hoe de lasten van de beoogde verbeterings-, onderhouds- en vervangingsmaatregelen zich verhouden met de

koers uit de huidige GRP's. Mocht de benodigde hoogte van de rioolheffing sterk afwijken van de huidige rioolheffing, dan gaan andere mechanismes spelen. Wij willen die tijd in beeld hebben.

De projectgroep legt de stand van zaken vast in een notitie (nulmeting en richting bepalen). Hierin wordt ook de financiële positie aangegeven en nemen wij de onderstaande 2 onderdelen mee.

1. Klimaat

Op basis van de klimaatcheck in fase A bepaalt de projectgroep de impact van keuzes op de maatregelen en welke keuzes nog gemaakt moeten worden.

2. Wetgeving

De projectgroep betreft de volgende zaken: Omgevingswet, Waterwet, Wet Milieubeheer, Deltaprogramma, Bestuursakkoord Water & FBWK (regionaal) en de Gemeentewet. Dit geldt ook voor uw Waterplan, Grondwater-beleidsplan en Duurzaamheidsbeleid.

Werkstappen

- B.1 Evaluatie/terugblik huidig GRP
- B.2 In beeld brengen huidige situatie, de nulmeting
- B.3 Financiële verkenning
- B.4 Opstellen notitie "nulmeting en richting bepalen"
- B.5 Bespreken notitie met projectgroep

1.2.3 C. Wat willen wij? Beleidskeuzes

Het resultaat

- De stem van de maatschappij is gehoord en kunnen wij afwegen en inbedden in de bouwstenen van het GRP;
- Beleidskeuzes ten aanzien van duurzaamheid, klimaatadaptatie, omgevingsvisie en beheer zijn in drie scenario's uitgewerkt;
- De scenario's zijn gepresenteerd en getoetst bij het bestuur.

Op te stellen documenten

- Verslagen bestuurlijke workshop en inloopavond
- Beleidskeuzenotitie

Wij organiseren een digitale enquête en twee **inloopavonden** (één in de gemeente Dantumadiel én één in Noardeast-Fryslân) om in dialoog te gaan met de inwoners, ondernemers en andere stakeholders. Het accent bij deze inloopavonden ligt op klimaatadaptatie en duurzaamheid.

Na beide sessies hebben wij inzicht in het draagvlak voor klimaatadaptatie en de ideeën vanuit de samenleving. Herkent men de uitdagingen en opgaven? Heeft men zelf problemen? Is er bereidheid zelf wat te doen? Is een financiële stimuleringsprikkel (b.v. Tegeltax of aansluiting bij stichting Steenbreek) wenselijk? Zo betrekken wij de samenleving bij de visievorming.

In de *bestuurlijke workshop's* per bestuur presenteren wij de resultaten van de uitgevoerde nulmeting, de verkenningen rondom financiën (afdeling financiën is aanwezig) en het resultaat van de inloopavonden. In de workshop gaan we in dialoog met de besturen over mogelijke scenario's en de impact van bovengenoemde op de maatregelen en de financiën.

Dat doen wij met de kwaliteitsmethodiek. Deze methodiek is ook toegepast bij het opstellen van de plannen rondom integraal beheer in de voormalig gemeente Dongeradeel.

Kwaliteitsniveaus

De kwaliteitsnormen worden uitgedrukt in drie kwaliteitsniveaus:

De methodiek is begrijpelijk en geeft draagvlak voor de koers en de te maken keuzes. De projectgroep bepaalt vervolgens welke scenario's uitgewerkt gaan worden, met een duidelijke inkadering van klimaat en duurzaamheid.

De opzet en uitwerking van de scenario's, inclusief de impact op financiën en omgeving koppelen wij terug naar het bestuur. Zijn dit de scenario's die passen bij Noardeast-Fryslân en Dantumadiel? Kan het bestuur op basis van de scenario's een weloverwogen keuze maken?

Zo ontstaat er in een vroeg stadium draagvlak bij beide besturen. De projectgroep hecht er belang aan u mee te nemen, zodat u weet waar u straks een keuze voor maakt als het gaat om de kaderstelling van de invulling van de gemeentelijke waterzorg. De uitkomsten van de 'toets van de boodschap' publiceren wij ook via de gemeentelijke website, zodat de stakeholders op de hoogte zijn van de resultaten en reacties.

Werkstappen

- C.0 digitale enquête;
- C.1 Inloopavond bewoners en ondernemers;
- C.2 Workshops bestuur: presentatie nulmeting + verkenning ambitie;
- C.3 Werksessie projectgroep: bepalen scenario's (activiteiten en consequenties);
- C.4 Rapporteren scenario's in beleidskeuzenotitie;
- C.5 Presenteren en toetsen scenario's bij bestuur en op website (de boodschap);
- C.6 Uitkomsten bestuur bespreken in projectgroep.

1.2.4 D. Wat betekent dit? Opstellen van het ontwerp GRP

Het resultaat

- De scenario's zijn verder uitgewerkt naar activiteiten, financiën, personeel, met een duidelijke link naar klimaat, duurzaamheid en omgevingswet;
- De consequenties voor de rioolheffing zijn bepaald in het kostendekkingsplan (KDP);
- De eerder opgeleverde en besproken notities zijn gebundeld tot het ontwerp GRP wat gereed is voor de adviesronde en besluitvorming;
- Het GRP is beeldend en in begrijpelijke taal geschreven.

Op te stellen documenten

- hoofdrapport
- losse themabladen voor klimaat, robuustheid en omgevingswet
- bestuurlijke samenvatting
- achtergrond document
- kostendekkingsplan
- publieksflyer

Bij de start van deze fase zijn de contouren van het GRP, de scenario's, en de inbedding van specifieke onderwerpen klimaatadaptatie en robuustheid helder.

De projectgroep bepaalt nu samen met Financiën de definitieve kostendekking per scenario en stelt het activiteiten programma op, op basis van de gegevens in Kikker en met de uitgangspunten van de Kennisbank Stedelijk Water van RIONED. Vervolgens brengt de projectgroep de consequenties voor personeel en de tariefontwikkeling van de rioolheffing definitief in beeld. Er worden maximaal 3 scenario's uitgewerkt.

De resultaten zetten wij af tegen de begroting, om de impact in een helder en begrijpelijk licht te zetten. De beleidsthema's maken wij meetbaar vanuit de gemaakte keuzes met normeringen vanuit de kwaliteitscatalogus en de Kennisbank Stedelijk Water. Dit geldt vooral voor de werkvelden onderhoud, vervanging, verbetering en monitoring. Hier is dan ook een duidelijke interactie tussen het GRP en Kikker.

Daarnaast stellen wij **alle** op te leveren documenten op, om u tijdig bij de inhoud en het eindresultaat van de producten mee te nemen. Dit betreft het:

- Bestuurlijke samenvatting/publieksflyer;
- Hoofdrapport;
- Kostendekkingsplan (incl. rekenmodel);
- Achtergronddocument.

Werkstappen

- D.1 Activiteiten bepalen
- D.2 Uitvoeren kostendekkingsberekeningen
- D.3 Bespreken kostendekkingsberekeningen
- D.4 Opstellen 1^e concept-ontwerp GRP + KDP en aanvullende documenten
- D.5 Overleg projectgroep: bespreken 1^e concept-ontwerp GRP + KDP en aanvullende documenten
- D.6 Verwerken opmerkingen: vaststellen ontwerp GRP + KDP en aanvullende documenten

Met het vaststellen van het GRP geeft de Raad het College de autoriteit om de kaders doelmatig en efficiënt in te vullen, zowel financieel als voor het personeel.

Werkstappen

- E.1 Ontwerp GRP voorleggen aan stakeholders
- E.2 Verwerken opmerkingen tot concept GRP
- E.3 Concept GRP + KDP aanbieden ter vaststelling aan bestuur
- E.4 Raadsbesluit verwerken in definitief GRP
- E.5 Opleveren eindproducten

1.3 E. Wat spreken wij af? Advies en besluitvorming

Resultaat

- De doelstellingen van beide gemeenten zijn vertaald in het GRP;
- Het GRP is vastgesteld door de Raad;
- De definitief vastgestelde stukken zijn opgeleverd.

In de vorige stap is ambtelijk het ontwerp GRP vastgesteld door de projectgroep. Nu leggen wij het ontwerp GRP voor aan het Wetterskip (consistentiecontrole) en de Provincie. Eventuele reacties worden in het ontwerp GRP verwerkt.

Doordat wij beide besturen vanaf het begin hebben meegenomen in het planproces en de uitkomsten, is er vroegtijdig inzicht en draagvlak voor materie en beleidskeuzes gecreëerd. Daarnaast hebben bewoners, ondernemers en andere stakeholders eveneens vroegtijdig in het planproces geparticipeerd. Nu kunnen de stukken aangeboden worden aan het bestuur voor de vaststelling.

2 Procedureel kader

2.1 Betrokken stakeholders en rolverdeling

De volgende stakeholders zijn betrokken bij de totstandkoming van de GRP's:

Ambtelijke projectgroep:

- *Gemeente Noardeast-Fryslân*
Het opstellen van het GRP wordt getrokken door de afdeling Beheer. De afdelingen Finansjeel belied, Romte en Kommunkaasje zijn nauw betrokken en leveren in belangrijke mate input.
- *Antea Group*
- *Provincie*
De Provincie is agendalid van de projectgroep.
- *Wetterskip Fryslân*
Wetterskip Fryslân is agendalid van de projectgroep.

Bewoners en ondernemers:

Ook de bewoners van de gemeenten worden betrokken bij het planproces. Zij worden actief om reactie en input gevraagd. Wij organiseren voor bewoners en ondernemers inloopavonden om de klimaatdialoog aan te gaan. Dit geeft ons inzicht in het draagvlak voor klimaatadaptatie en ideeën vanuit de samenleving.

2.2 Contactmomenten met de besturen

1. Vaststelling startnotitie (informerend)

Deze startnotitie wordt ter informatie over het komende proces aangeboden de Raad.

2. Bestuurlijke workshop

Tijdens de bestuurlijke workshop presenteren wij de nulmeting en doen wij een gezamenlijke verkenning op ambities, keuzes en mogelijke scenario's.

3. Toetsing van scenario's (opiniërend)

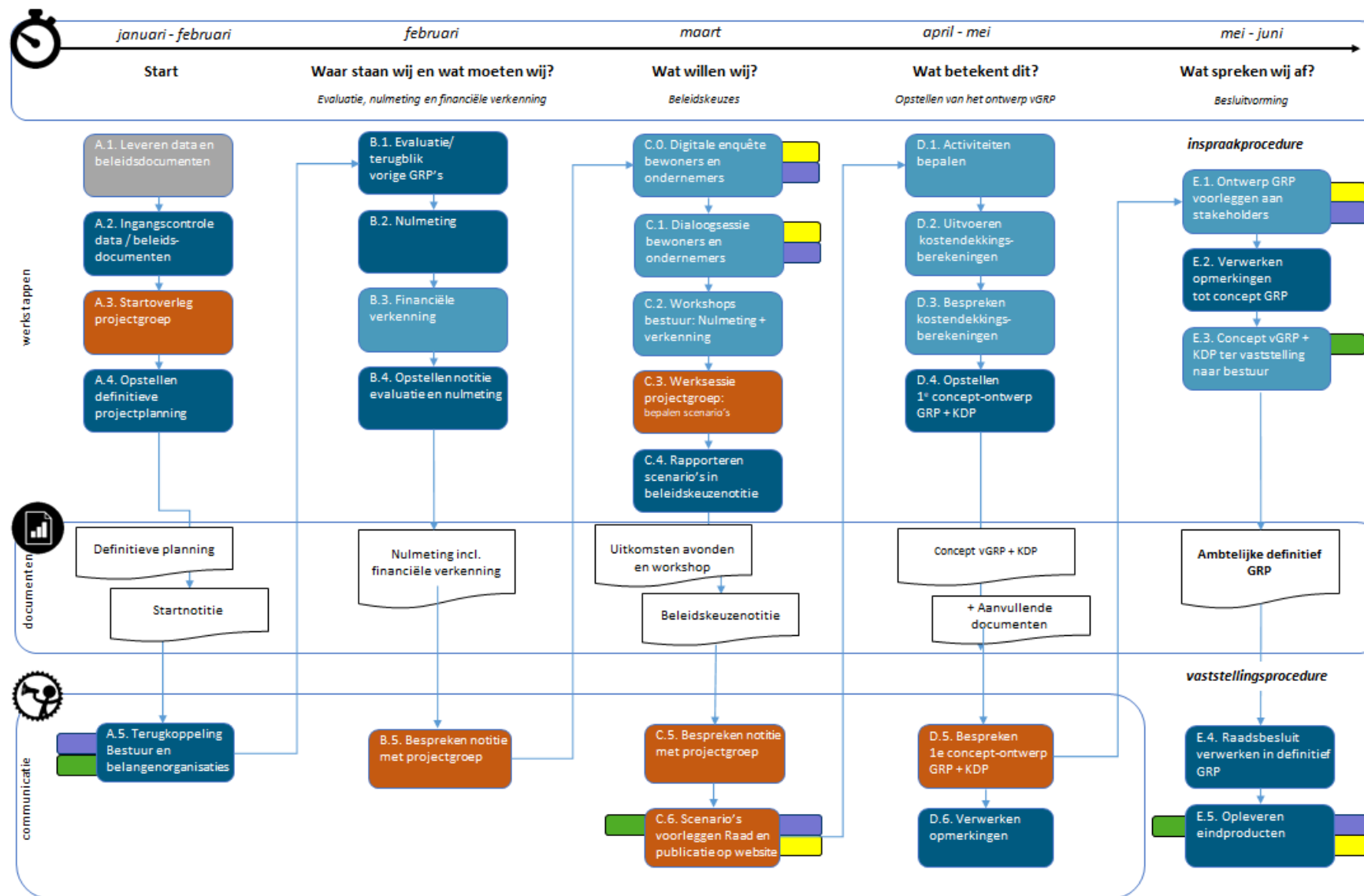
Tijdens de Raadsvergaderingen (datum n.t.b.) worden in een dialoogsessie de uitkomsten, de effecten en het toekomstperspectief van de uitgewerkte scenario's besproken, inclusief de financiële consequenties en mogelijkheden.

4. Vaststelling van het GRP (besluitvormend)

Het GRP wordt conform het besluitvormingsproces in de Raadsvergaderingen van (datum n.t.b.) vastgesteld.

2.3 Planning en overzicht werkstappen

In de bijgevoegde routekaart op pagina 8 geven wij een chronologisch overzicht van de stappen die wij zetten. Hiermee brengen wij het proces in beeld om de nieuwe GRP's op te stellen en welke onderdelen wij behandelen. Zo hebben wij grip en stuur op het proces. Hierin heeft de projectgroep de stakeholders, u als bestuur en de interne organisatie meegenomen. U ziet wie wij bij welke stap betrekken en welke documenten wij opleveren.

legenda

Projectteam Gemeente	Projectgroep GRP	Belangenorganisaties
Projectteam Antea Group	Antea Group / Gemeente	Betrekken Bestuur
		Bewoners en bedrijven

3 Financieel kader

Gedurende de totstandkoming van het plan wordt het financieel kader bepaald. Het financieel kader wordt gevormd door:

- De huidige stand van zaken. Dit is het resultaat van de nulmeting;
- De ambitiekeuzes die gemaakt worden;
- De keuzes ten aanzien van (de kostendekking van) de rioolheffing.

Het definitieve financiële kader is helder in de adviesronde en besluitvormingsfase.

Copyright © 2019

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, elektronisch of op welke wijze dan ook, zonder schriftelijke toestemming van de auteurs.

Over Antea Group

Van stad tot land, van water tot lucht; de adviseurs en ingenieurs van Antea Group dragen in Nederland sinds jaar en dag bij aan onze leefomgeving. We ontwerpen bruggen en wegen, realiseren woonwijken en waterwerken. Maar we zijn ook betrokken bij thema's zoals milieu, veiligheid, assetmanagement en energie. Onder de naam Oranjewoud groeiden we uit tot een allround en onafhankelijk partner voor bedrijfsleven en overheden. Als Antea Group zetten we deze expertise ook mondiaal in. Door hoogwaardige kennis te combineren met een pragmatische aanpak maken we oplossingen haalbaar én uitvoerbaar. Doelgericht, met oog voor duurzaamheid. Op deze manier anticiperen we op de vragen van vandaag en de oplossingen van de toekomst. Al meer dan 60 jaar.

Contactgegevens

Tolhuisweg 57
8443 DV HEERENVEEN
Postbus 24
8440 AA HEERENVEEN

E.
gerlof.huisman@anteagroup.com

www.anteagroup.nl